

Fabijan Šovagović - Sokol ga nije volio

U ZAGREBU UMRO GLUMAC FABIJAN ŠOVAGOVIĆ

S tragom patnje

Šovagović je posjedovao neko posebno, tko zna kakvim usudom nametnuto svojstvo ukletoga tragača i lutalice, tako da je svaka njegova scenska pojava predstavljala neko novo otkriće ili neku novu ljudsku zabludu. Njegova vrlo izrazita fizička zadatost kao da se nikada nije nametala poput činjenice koja se hvali svojom osobnošću

Velikan hrvatskoga glumišta Fabijan Šovagović umro je jutarnjim satima 1. siječnja 2001. godine u Zagrebu nakon duge i teške bolesti.

U apsolutističkoj, nemilosrdnoj razložitosti umiranja ipak su nečije smrti teške sveopće nepravde, čak i onda kada su životno dodirnite, odnosno premašene vremenske granice. Jer konačni fizički odlazak našega, sveopćega hrvatskog glumca Fabijana Šovagovića nitko od njegovih pratitelja i svjedoka ne može prihvatiti kao goli zaključak sudbine. Hrvatsko glumište bez Šovagovića nije više ono što je s njime bilo, a oni koji su gledateljski slijedili njegovu posebnu stazu odjednom su ostali bez jednih od onih naročitih, mitskih vrata u zidu.

Šovagović je posjedovao neko posebno, tko zna kakvim usudom nametnuto svojstvo ukletoga tragača i lutalice, tako da je svaka njegova scenska pojava predstavljala neko novo otkriće ili neku novu ljudsku zabludu. Njegova vrlo izrazita fizička zadatost kao da se nikada nije nametala poput činjenice koja se hvali svojom osobnošću. Dapače, kao da se u toj nazočnosti vazda osjećao trag neke unutrašnje patnje što se mazohistički nudi kao posebnost na putu prema sveopćemu. On je neprestano i ustrajno tražio među ogromnim naslagama ljudskoga koje se speleološki šulja mračnim labirintima duha. Svaka njegova nova uloga težila je za novošću otkrića i nikada se nije dala osjetiti ona dobro poznata, ekshibicionistička želja za samosticanjem. Njegove nezaboravne uloge bile su znaci kretanja niz neprohodnosti i podsjećale su na neku čudnu pobunu emocija.

Kao vječiti Prosperov kroz oluje, on je vazda bio spojen s metafizičkim zvucima i sumovima što su se javljali duž njegove staze, i taj se prelazak dojmio kao nekakva tiha glazba iz Strindbergova Inferna, zapravo naše brodolomačke stvarnosti. Drugim riječima, scenski govor Fabijana Šovagovića nikada nije htio ni mogao posjedovati tragove karikaturne šaljivosti. U toj duhovnoj složenosti moćno se nazirao poziv na meditiranje, a njezino histrionsko misionarstvo kao da je upozoravalo na ozbiljnost.

Bilo je, dakle, nečega tu-robnog u toj prividnoj nasmiješnosti. Nečega što je imalo težinu opomene, možda i op-

tužbe. Fabijan Šovagović bio je glumac s posebnom misijom i teškim zadatkom. Valjda zbog toga ni *Sokol ga nije volio*, pa mu je sudbina odredila naporan odlazak. I sada ga više nema, kao da taj tužni pomak postaje još jednim znakom hitanja živih privremenika prema sve izrazitijemu duhovnom siromaštvu. Ali Fabijan će onima koji su pratili njegov hod ipak poslužiti kao uspomena nalik obrambenom štitu u toj neravnopravnoj borbi s besmisлом i glupošću.

Šovagović je rođen 4. siječnja 1932. u Ladimirevcima kraj Valpova. U Zagrebu je završio Akademiju za kazališnu umjetnost (1959.). Članom dramskog kazališta *Gavella* bio je do 1966., zatim zagrebačkog Hrvatskog narodnog kazališta sve do prelaska u slobodne umjetnike, nakon čega igra u mnogim kazalištima u Hrvatskoj.

Na kazališnim je daskama ostvario niz velikih uloga. Značajnija ostvarenja su mu *Skup i Dundo Maroje* (M. Držić), *Tartuffe* (Moliere), *Lenbac i Nepoznati* (M. Krleža), *Klaudije, Prospero i Julije Cezar* (W. Shakespeare), *Đuka Begović* (J. Kozarac), *Sima* (iz vlastite drame *Sokol ga nije volio*).

Od prvog filmskog nastupa, 1957. u *Hanžekovićevu Svoga tela gospodar*, Šovagović je odigrao više velikih uloga, među kojima i onu u *Papićevu* kulturnom filmu *Lisice*.

Važnije filmske uloge odigrao je u *Babajinoj Brezi*, *Mimičinu Prometeju s otoka Viševice*, *Golikovu Imam dvije mame i dva tate*, *Tadićevu Ritmu Zločina*, *Zižicevoj Kući*, *Mimićevoj Seljačkoj buni* i *Događaju*, *Mikuljanovu Hoću živjeti*, *Blaževskom Hi-Fi...*

Na filmu i televiziji odigrao je i oko 120 većih epizodnih uloga, a osobito zapamtljiv bio je po ulogama intrigantnih osobenjaka i tvrdo-glavaca. Zlatnu arenu za epizodnu ulogu osvojio je za ulogu u filmovima *Novinar* i *Ambasador Fadila Hadžić* te *Čovjeku koji je volio sprovode* (Tadić).

Napisao je knjigu *Glumčevi zapisi* (1977.) i dramu *Sokol ga nije volio* (1982.), u čijoj mu je ekranizaciji pripala i glavna uloga.

Suradivao je i na pisanju filmskih scenarija.

Dobitnik je više godišnjih nagrada te Nagrade za životno djelo *Vladimir Nazor* (1991.).

Anatolij KUDRJAVCEV